

Brugerrådet for Naturstyrelsen Sønderjylland

Sønderjylland
J.nr. NST-210-00020
Ref. PEBTH
Den 22. december 2014

Referat af brugerrådsmøde d. 9. december 2014 kl. 14.00-16.30

Deltagere:

Helle Hartmann, Haderslev Kommune
Niels Ottesen Juhlsgaard, Aabenraa Kommune
Kristian Toustrup, Danmarks Idrætsforbund
Martin Martinsen, Friluftsrådet
August Kragh, Haderslev Kommune
Jens Wistoft, Aabenraa Kommune
Hans Jørgen Bollmann, Sønderborg Kommune
Vivi Lorenzen, Forsvaret
Leo Vindahl Olsen, Danmarks Naturfredningsforening
Jens Hangaard Nielsen, Danmarks Jægerforbund
Egon Iversen, Dansk Ornitologisk Forening
Inge Gillesberg, Naturstyrelsen Sønderjylland
Martin Reimers, Naturstyrelsen Sønderjylland
Per Lorenzen, Naturstyrelsen Sønderjylland
Peder Bach Thøgersen, (referent) Naturstyrelsen Sønderjylland

Afbud:

Mogens Dall, Landbo Syd

Dagsorden:

Information om driften af Haderslev Dyrehave.

Jens-Jakob Fristed Sørensen informerede om Haderslev Dyrehave. Han fortalte bl.a., at Haderslev Dyrehave blev etableret i 1994. Den består af 40 ha slettearealer, 20 ha nyplantet skov og 40 ha gammel skov. Sommerbestanden er på ca. 200 dådyr og 20 kronstyr. Hvert år sættes der ca. 70 kalve, og bestanden reguleres ved afskydning og salg af levende dyr. I vinterhalvåret fodres dyrene.

1. Opfølgning på referat fra sidste møde.

Ingen bemærkninger.

Fremadrettet vil referater fra brugerrådsmøderne blive lagt ud på Naturstyrelsen Sønderjyllands hjemmeside.

2. Status på stormfald og nødplaner.

Det samlede stormfaldsareal på Naturstyrelsens arealer i 2013 blev på 590 ha. Plantagerne blev hårdest ramt med 484 ha, mens de resterende 106 ha

lå i løvskovene. Cirka halvdelen af Naturstyrelsens samlede stormfald lå på Sønderjyllands arealer.

På Naturstyrelsens arealer i Sønderjylland er der oparbejdet 185.000 m³ træ, heraf 29.000 m³ flis.

I 2015 og 2016 forestår et stort arbejde med genkultivering af de stormfaldsramte arealer. For Bommerlund- og Frøslev Plantager udarbejdes der nødplaner. De nye kulturer vil bestå af en hovedtræart suppleret med typisk 2 – 4 andre arter. Kulturrene skal bestå af minimum 50 % robuste træarter, og hovedparten skal samtidig være hjemmehørende. Skovbilledet vil ændre sig markant, da der vil blive en væsentlig større andel af løvtræ.

3. Arbejdsprogram 2015

Naturstyrelsens tværfaglige mål i 2015 er:

- Overholdelse af frister på ministersager til departementet.
- Overholdelse af enhedens budget.
- Naturstyrelsens resultater på arbejdsglæde i Leder- og Trivselsmålingen er mindst 80 point i 2015.

Naturstyrelsen Sønderjyllands faglige mål i 2015 er:

- Bidrag til Naturplan Danmark blandt andet ved fortsat fokus på biodiversitet.
- Bidrag til den nye nationale friluftspolitik ved øget fokus på frivillige indsatser i naturen.
- Udarbejdelse af ny driftsplan for enheden påbegyndes i 2015.
- Bæredygtig arealforvaltning med fokus på retablering af vejnet, kulturretablering efter stormfaldene, udarbejdelse af skovdyrkningsmæssigt overblik over ukomplette foryngelser m.m.
- Projekter på lavbundsarealer, screening for egnede arealer, samarbejder m.m.
- Bidrag til Naturplan Danmark gennem fokus på naturen som social løftestang.

4. Budget 2015

Naturstyrelsen opprioriterer kulturindsatsen de kommende år. Dette medfører, at der er afsat flere midler til etablering af nye kulturer samt pleje af de yngre bevoksninger.

Publikumsområdet bliver beskåret med ca. 15 % i forhold til 2014.

Enheden er tilført en særbevilling til genkultivering efter stormfaldene og retablering af vejnettet.

5. Naturplan Danmark – Fokus på socialt udsatte borgere og frivillighed

Miljøministeren og Enhedslisten vil med en fire årig finanslovsaftale til sammenlagt 8,5 mio. kroner tilbyde arbejdsløse på kanten af arbejdsmarkedet og andre udsatte et midlertidigt arbejde i naturen. Ordningen har nu kørt i et lille års tid. Formålet er, at bruge naturens til gavn for udsatte medborgere ved, at give dem succesoplevelser og et styrket selvværd. Der er ansat tre koordinatører, heraf sidder den ene i Gråsten, som arbejder med at skabe aktiviteter i naturen for de arbejdsløse, der har brug for en særlig indsats for at komme tættere på et

rigtigt job. Koordinatorerne har til opgave at opdyrke samarbejdsprojekter med kommuner, foreninger m.fl. om egnede aktiviteter.

Naturplan Danmark har fokus på, at alle danskere har gode muligheder for et rigt friluftsliv – også dem med færrest ressourcer. Derfor ønsker regeringen at give et løft til den frivillige indsats, og det skal prioriteres at skabe bedre muligheder for, at socialt udsatte også får gavn af naturen.

Ud over arbejdet med arbejdsløse på kanten af arbejdsmarkedet undersøger Naturstyrelsen Sønderjylland naturskolernes potentiale i forhold til socialt og fysisk udsatte. Formålet er at understøtte og indgå i samarbejdsprojekter med disse grupper.

Naturstyrelsen opfordrer brugerrådets medlemmer til at sprede budskabet om frivillighed og samarbejder med Naturstyrelsen.

6. Lavbundsarealer samt skovrejsning

Lavbundsarealer

I forbindelse med vækstforhandlingerne er der afsat 165 mio. kroner til udtagning af kulstofrige lavbundsarealer som i dag dyrkes i landbrugsmæssig sammenhæng. Arealerne skal blive til natur og må ikke pløjes op igen. Formålet er dels at skabe ny natur, mindske CO₂ – udledningen fra markerne og tilbageholde kvælstof og fosfor. Senest marts 2015 skal Naturstyrelsen Sønderjylland indmelde potentielle arealer som vil kunne indgå i et eller flere projekter.

Brugerrådet diskuterede Årø som et muligt emne. Projektets omfang og pris ses umiddelbart som en udfordring. Naturstyrelsen undersøger mulighederne.

Aabenraa Kommune v/ Niels Ottensen Juhlsgaard foreslog at oprette en base, hvor lodsejere kan henvende sig såfremt, de mener at have et egnet areal.

Skovrejsning

Puljen til etablering af nye statsskove er øget i årene 2015 – 2018. Naturstyrelsen opfordrer brugerrådet til at indmelde, såfremt de har kendskab til potentielle skovrejsningsområder – gerne bynære arealer.

7. Forvaltningsplan for hasselmus i Naturstyrelsens skove i Aabenraa Kommune

Danmarks Naturfredningsforening ønsker at høre om Naturstyrelsen Sønderjylland har en forvaltningsplan for Hasselmus på statens arealer i Aabenraa Kommune.

Aabenraa Kommune har tidligere tilkendegivet overfor Naturstyrelsen, at de ikke havde planer om et projekt for hasselmusen. Naturstyrelsen mangler dokumentation for at hasselmusen findes i Aabenraa Kommune. Naturstyrelsen er positiv overfor et samarbejde om monitoring.

Naturstyrelsen Sønderjylland har ikke en forvaltningsplan specifikt for arealerne i Aabenraa Kommune, men der foreligger en overordnet forvaltningsplan for arten i Naturstyrelsen. I den kommende driftsplan vil

der blive indarbejdet tiltag der tilgodeser hasselmussen, også i Aabenraa Kommune.

8. Naturplan Danmark, forbedringer af natur og biodiversitet, Pas på kort

I forbindelse med Naturplan Danmark ønsker Danmarks Naturfredningsforening, at høre om de konkrete planer Naturstyrelsen Sønderjylland har for at skabe forbedringer af natur og biodiversitet.

Naturstyrelsen Sønderjylland har pt. ikke udarbejdet konkrete forbedringstiltag for biodiversitet på sine arealer i forhold til Naturplan Danmark, da det overordnede Danmarkskort og retningslinjer først skal være på plads.

DN ønsker at høre om der er betryggende links til Naturstyrelsens "Pas på kort".

I skovningsmaskinerne findes en ekstra skærm hvor maskinføreren kan se sig selv i forhold til de registrerede elementer i Pas På Kortene. Pas på kortene er til internt brug. Kortene er ikke offentligt tilgængelige, da de blandt andet indeholder oplysninger om redetræer for sjældne fuglearter.

9. Kort orientering fra Naturstyrelsen Sønderjylland

Naturstyrelsen Sønderjylland har et samarbejde med Dansk Ornitologisk Forening omkring strategi for registrering af redetræer.

Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening samarbejder om at registrere livstræer på statens arealer. Træerne skal stå til naturlig død og forfald. Der udpeges og registreres 5 træer pr. ha. Pt. kører der et pilotprojekt i Rold Skov der skal klarlægge hvilke kriterier træerne skal udpeges efter.

Finansministeriet stiller krav om, at Naturstyrelsen selv skal skabe kapital til hjælp af driften med publikumsfaciliteterne. Naturstyrelsen har indstillet 19 lokaliteter til betalingsparkering. Indstillingen er efterfølgende droppet.